

Advies 26 van de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (ARK) 17-12-2020

Advies 26 betreft: Opzet Uitwerking Economisch Perspectief 2040 i.a.v. Gerard Kuipers (wethouder Economie en Media), Joost de Koning (PL) en Annelies Goorts (EZ)

Inleiding

Economie is een van de bouwstenen voor de Omgevingsvisie die ruimte vraagt naast die van wonen en mobiliteit en een aantal andere bouwstenen. In 2007 is de laatste economische visie geformuleerd, maar er is in die laatste 13 jaar veel veranderd of in verandering. Aan adviesbureau Ecorys (in 2000 ontstaan uit NEI, Kolpron en Ecotec) is opdracht gegeven het economisch perspectief 2040 in beeld te brengen. Dit moet resulteren in een raadsbesluit op 21 april 2021. Na het vaststellen van de omgevingsvisie volgt de feitelijke uitwerking van de bouwstenen. Zowel de gewenste procesgang als het beoogde inhoudelijke programma vormen hierbij de wezenlijke opgaven om een moderne vitale stad te zijn.

Advies

De vaststelling van het voorbeeldig werkdocument Omgevingsfoto (Anteagroup, dec. 2019, zie p. 82-94) impliceert een economische taakstelling voor de toekomst. De globale programma-opgave bestaat uit:

- Groei van de beroepsbevolking van Hilversum na een periode van gestage daling
- De vernieuwing en versterking van sectoren ICT en Media, Zorg en Groothandel (samen > 50 %)
- Het versterken van de positie van het MKB (bedrijven met meer dan 6 FTE)
- Alert te zijn op de overschatting van de statistische groei van het aantal ZZP-ers
- Het bevorderen van samenhang tussen het economisch profiel en de natuurlijke kwaliteiten van Hilversum. Dat vereist ruimtelijke visie en sturing op (toekomstige) werklocaties.

Op weg naar deze vooruitgang is lijdelijk toezien geen optie. Wil Hilversum de dynamiek van de stedelijke verandering niet laten gebeuren maar aansturen, dan zullen er keuzes gemaakt moeten worden.

Analyses uit data-verzamelingen en huidige trends leveren nog geen perspectief. Leg jezelf een inhoudelijke opdracht op. Wil je sturen naar een streefbeeld dan zullen er echte keuzes gemaakt moeten worden. Kies je eigen toekomst !

Voorbeeld: Hilversum heeft grote natuurlijke en landschappelijke kwaliteiten en heeft een veelzijdige dienstensector. Stel jezelf de vraag welke maatregelen bijdragen aan het perspectief van een vitale, groene, gezonde en geëvolueerde tuinstad.

Ander voorbeeld: Zo ligt de vraag voor de hand wat voor een soort stedelijke invulling gegeven moet worden aan de Spoorzone, een groot aaneengesloten binnenstedelijk gebied dat aan versterking en vernieuwing toe is. Moet hier integraal aan functiemenging gedacht worden? Welke betekenis heeft het begrip 'bedrijventerrein' in 2040? Of groeien we toe naar informele werkplekken te midden van andere stedelijke functies? Welke ruimte moet aan verkeer en bereikbaarheid gegeven worden en/of aan groen en stedelijk woon- en verblijfscomfort? Wat betekent voor Hilversum, dat geen uitleggronden heeft, het begrip 'compacte stad'?

Nog een voorbeeld: Hoeveel ruimte wordt in de stad ingenomen door een economie die onder de radar opereert. Zo is in Amsterdam in de zomer van 2007 het 'Project 1012' van start gegaan om de criminaliteit terug te dringen en de economie aldaar op te waarderen.

Zo zijn er meer begrippen waarvan de schijnbaar vanzelfsprekende betekenis heftig aan veranderingen onderhevig is. Met welke maat wordt 'schaalvergroting' gemeten? Hoe kan een 'bedrijventerrein' getypeerd worden? Wat is de concrete gebruikswaarde per 'm² BVO'? Hoe ziet een 'werkplek' er uit? Wat is het recept voor 'functiemenging'? Het is aan te bevelen het planologisch en economisch jargon in het licht van het nagestreefd perspectief opnieuw te ijken en in een verklarende woordenlijst aan het onderzoeksrapport toe te voegen.

Het is aan te bevelen dat het stadsbestuur zich persoonlijk vanuit een vraaghouding wendt tot omgevingsbewuste ondernemers die binnen Hilversum in hun zakelijke aanpak karakter tonen. Dan kan het leervermogen van de overheid worden aangesproken. Die vragende attitude kan behulpzaam zijn bij het begrijpen van de voortdurende transformatie van de economische realiteit.

Bij de vorming van een vernieuwend economisch toekomstperspectief behoort in de communicatie een eigenzinnige benaderingsstijl die meer vragend dan stellend is. De Omgevingswet veronderstelt een bestuur dat niet meer alleen als zender optreedt, maar vaak meer als ontvanger. Door die vraaghouding ontstaat een meer ontspannen dialoog en is het gemakkelijker om de neuzen gezamenlijk in de richting van de toekomst te zetten. Die houding relateert het gewicht van eenzijdige deelbelangen.

Het zoeken naar het antwoord hoe andere gemeenten van eenzelfde omvang als Hilversum zich oriënteren op een economisch perspectief kan eveneens nieuwe inzichten opleveren. Zo kan een economische ruimtevrage die in Hilversum verborgen op de achtergrond blijft in een andere stad aan het licht komen en aanleiding zijn tot nader onderzoek.

Zo kan ook met specifiek historisch kaartmateriaal zichtbaar gemaakt worden hoe de ruimtelijke en sociaaleconomische transformaties zich in Hilversum voltrokken hebben. Uitbreiding en transformatie van het economisch ruimtegebruik zou per kaart uit elke periode ingekleurd kunnen worden.

Het trekken van een tijdslijn de toekomst tegemoet van 1920 > 1940 > 1970 > 2000 > 2020 > 2040 > 2070, met 2040 als tussenstop, zal aantonen hoe met een zich steeds versnellend tempo de stedelijke dynamiek zich onafwendbaar opdringt.

De huidige tijd met de vele Corona-effecten heeft onverwacht de behoefte aan sociaaleconomisch perspectief versneld. Die maatschappelijke vraag levert een vruchtbaar klimaat op voor onderzoek op dit terrein.

[ARK: Fons Asselbergs, Hans Ruijssenaars, Stef Veldhuizen]